

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ НЕПРАЦЮЮЧИХ (ПРОБЛЕМНИХ) АКТИВІВ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ: ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

СУББОТ А.І. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного та європейського права Київського міжнародного університету

<https://orcid.org/0000-0002-1453-9379>

МУШЕНОК В.В. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії права, міжнародного права та приватного права Київського міжнародного університету

ORCID: 0000-0003-0411-7567

DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2026.1.7>

Стаття розкриває теоретико-методологічні засади адміністративно-правового регулювання непрацюючих активів (NPL) у банківському секторі України, визначаючи адміністративно-правовий механізм регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері, який, у свою чергу, виступає одним із основних інструментів забезпечення належного функціонування фінансової системи держави.

У роботі розглянуто «механізм» у юридичному розумінні, як система правових інструментів та засобів, спрямованих на регулювання суспільних відносин для забезпечення законності, правопорядку, захисту прав та свобод суб'єктів права.

Особливу увагу приділено дослідженню адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів (NPL) у банківській сфері. Визначено, що це комплексна система, що включає суб'єктів (НБУ, банківська система), нормативно-правове регулювання (Закони, Постанови НБУ, №97 та інші.), інструменти (моніторинг, класифікація, реструктуризація) та заходи нагляду, які спрямовані на стабілізацію фінансової системи.

У контексті представленої у роботі проблематики, до ключових елементів адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері доцільно віднести наступні: 1) норми адміністративного права; 2) адмі-

ністративно-правові відносини; 3) юридичний факт, 4) акти тлумачення норм права; 5) акти реалізації норм права; 6) правову свідомість та правову культуру.

Зазначено, що проблемні активи формуються згідно з активними банківськими операціями, до яких відносять: надання кредитів, придбання цінних паперів, лізингові, факторингові та інші операції, що мають на меті використання, по-перше, власних і, по-друге, залучених активів з метою отримання прибутку і забезпечення діяльності.

Ключові слова: непрацюючі (проблемні) активи, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правовий механізм, нормативні акти, адміністративно-правові засоби, банківська сфера, адміністративно-правова норма, банківський сектор.

Актуальність теми

Фінансова система України є, безумовно, основним елементом державної економічної інфраструктури, від якої залежить функціонування внутрішніх та зовнішніх економічних процесів. У той же час у зв'язку з глобальними та внутрішніми викликами, такими як, у першу чергу, військові дії, а також зміна політико-правових орієнтирів та виникнення економічної кризи питання ефективного регулювання фінансової системи, постає особливо актуальним.

У зв'язку з цим можна констатувати, що адміністративно-правовий механізм регулю-

вання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері, у свою чергу, виступає одним із основних інструментів забезпечення належного функціонування фінансової системи держави.

Проте цей механізм стикається з низкою проблем, що знижують його ефективність та вимагає аналізу перспектив розвитку та вдосконалення.

З огляду на зазначене вище, важливим завданням законодавця є побудова ефективного адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері.

Завдання дослідження

Загально відомо, що проблемні активи формуються згідно з активними банківськими операціями, до яких відносять: надання кредитів, придбання цінних паперів, лізингові, факторингові та інші операції, що мають на меті використання, по-перше, власних і, по-друге, залучених активів з метою отримання прибутку і забезпечення діяльності. Проте їхній відсоток мізерний порівняно з проблемними активами, які виникли внаслідок неповернення виданих банком кредитів чи через неповернення коштів, вкладених в операції з цінними паперами [1].

Саме тому важливим є управління такими активами, що вимагає побудови ефективного та дієвого адміністративно-правового механізму забезпечення такої діяльності.

Виклад основного матеріалу

На початку пропонується розглянути визначення терміна «механізм» у юридичному розумінні. Як зазначає С.І. Крук, на відміну від технічних наук, де виник термін «механізм», науки суспільного та саме політико-правового блоку визначають механізми – не стільки як фізичне явище, яке може бути виявлено за допомогою органів почуттів чи за допомогою технічних пристроїв, скільки це сукупність прав та обов'язків, визначені ними зміст і характер діяльності індивідів, груп, спільнот, об'єднань. При цьому в межах наук цього блоку специфіка механізму визначається як та, що полягає в такому: він спирається на державну владу (орієнтується на її поділ і забезпечення балансу між гілка-

ми, на нейтралізацію узурпації одна одної). Ця влада передбачає зіставлення панування і підпорядкування між взаємодіючими акторами, в основі її знаходяться примус і право, що висвітлюють легітимність державного управління [2].

Механізм, також пише Н.М. Оніщенко, – це сукупність компонентів, через цілісність існування яких можна розкрити сам механізм як ціле. Умовами функціонування механізму є узгодженість та єдність його елементів. Кожен із системних елементів механізму є органічно обумовленим усіма іншими його елементами і функціонуванням системи в цілому. Структурованість – це можливість опису механізму як системи, через встановлення його структури, тобто комплексу зв'язків і відносин системи, зумовленість поведінки механізму не стільки поведінкою його окремих елементів, скільки властивостями його структури [3, с.10-11].

Враховуючи визначення відомими вченими термуна, поняття механізму використовується в багатьох сферах суспільного життя, у яких трактується по-різному. Так, з етимологічної точки зору, механізм – це структура, яка описує взаємодію компонентів системи для досягнення певного результату. У семантиці механізм належить до системи значень і правил, що визначають те, як слова і символи взаємодіють для передачі інформації. У той же час цей термін активно використовується і в інших сферах суспільного життя, а саме:

1) у соціології – це набір соціальних процесів і структур, які регулюють поведінку індивідів і груп у суспільстві. Крім того, соціологічний механізм пояснює, як певні соціальні інститути та норми впливають на соціальну організацію;

2) у свою чергу, з точки зору психології механізм – це внутрішній процес, набір процесів у психіці людини, що забезпечує певну поведінку, реакцію або мислення. Саме психологічний механізм включає когнітивні, емоційні та поведінкові компоненти, що пояснюють, як людина обробляє інформацію та реагує на стимули;

3) також у філософії механізм тлумачиться як концептуальна модель, що пояснює, як певні явища, саме процеси виникають і

функціонують на основі причинно-наслідкових зв'язків;

4) стосовно теорії управління механізм – це сукупність методів, процесів і структур, що використовуються для організації, контролю та координації певної діяльності для досягнення власних цілей. Проте управлінський механізм включає планування, мотивацію, контроль та коригування процесів для ефективного досягнення результатів.

Доцільно погодитись із позицією О.В. Радченка, який дійшов до висновку, що механізму, як явищу, мають бути обов'язково притаманні такі характерні ознаки: є продуктом організованої діяльності; має мету або функцію; містить послідовність дій, певний вид руху; передбачає переважно односторонній вплив з чітко визначеним вектором впливу; має суб'єкт і об'єкт; характеризується жорстким взаємозв'язком, усталеністю процесу, правил взаємодії; його функціонування в ідеалі націлене на автоматизм; його побудова має структурно-функціональний характер; має ознаки відкритої або закритої системи [4, с. 10].

А відтак, правовий механізм — це система правових інструментів та засобів, спрямованих на регулювання суспільних відносин для забезпечення законності, правопорядку, захисту прав та свобод суб'єктів права. Отже, цей механізм включає нормативні акти, юридичні процедури, організаційні структури та інші інструменти, які взаємодіють між собою в чітко визначеній послідовності та системі, забезпечуючи ефективне функціонування правової системи. Проте специфіка відповідного механізму залежить від того, нормами якої галузі права його функціонування регулюється. У цьому випадку, перш за все, йдеться про адміністративно-правовий механізм.

Досліджуючи саме механізм адміністративно-правового регулювання, доцільно спиратись на визначення відомих вчених у галузі адміністративного права.

Отже, на думку В.В. Галуцька, «під механізмом адміністративно-правового регулювання слід розуміти засоби функціонування єдиної системи адміністративно-правового регулювання з метою забезпечення прав, свобод і публічних за-

конних інтересів фізичних та юридичних осіб, функціонування громадянського суспільства і держави. Механізм адміністративно-правового регулювання дозволяє охопити весь процес правового регулювання, представити його в системно-динамічному вигляді, розкрити його структуру, взаємозв'язок і взаємодію всіх елементів» [5, с.87-97; 53, с.68].

У свою чергу, Р.А. Бузунов вказує, що механізм адміністративно-правового регулювання – це сукупність адміністративно-правових засобів, які, впливаючи на управлінські відносини, організовують їх відповідно до завдань суспільства і держави. Загальна характеристика цього механізму, на думку автора, полягає в наступному: він є сукупністю юридичних засобів адміністративно-правового характеру, які впливають на управлінські відносини, спрямований на вирішення завдань суспільства і держави, активізує учасників управлінських відносин, підвищує їх правосвідомість і правову культуру, та забезпечується примусовою силою держави [6, с.142].

У свою чергу, адміністративно-правовий механізм регулювання непрацюючих (проблемних) активів безпосередньо в банківській сфері – це упорядкована сукупність визначених нормами адміністративного права елементів, що у своїй єдності спрямовані, по-перше, на врегулювання та, по-друге, на забезпечення ефективного функціонування правовідносин, які виникають у процесі здійснення організаційно-управлінської діяльності в досліджуваній сфері суспільного життя. Тому незалежно від сфери застосування адміністративно-правовий механізм включає в себе ряд елементів, до визначення яких у науковій літературі існує велика кількість підходів.

Відтак, адміністративно-правовий механізм регулювання непрацюючих (проблемних) активів (NPL) у банківській сфері — це комплексна система, що включає суб'єктів (НБУ, банківська система), нормативно-правове регулювання (Закони, Постанови НБУ, №97 та інш.), інструменти (моніторинг, класифікація, реструктуризація) та заходи нагляду, які спрямовані на стабілізацію фінансової системи.

Структура адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері включає наступні елементи: по-перше, суб'єкти регулювання, до яких входять – Національний банк України (НБУ) як головний регулятор, інші органи державної влади, що здійснюють нагляд, а також самі банки (саме органи управління банків), відповідальні за роботу з проблемними активами; по-друге, нормативно-правова основа: Закон України «Про банки і банківську діяльність», Постанова НБУ №97 «Про затвердження Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України» та інші нормативно-правові акти, що визначають порядок роботи з NPL; по-третє, інструменти та заходи регулювання: регулярний моніторинг та аналіз кредитного портфеля для визначення проблемних активів, реструктуризація заборгованості, відступлення права вимоги, звернення стягнення на заставлене майно; по-четверте, перевірки НБУ, застосування заходів впливу (штрафи, обмеження діяльності) за порушення норм.

Саме цей механізм забезпечує системний підхід до зменшення рівня непрацюючих кредитів, підвищуючи рівень довіри до банківської системи України.

До складових елементів механізму адміністративно-правового регулювання В.В. Галунько відносить: норми адміністративного права та їх зовнішнє вираження – джерело права; публічну адміністрацію; принципи діяльності публічної адміністрації; індивідуальні акти публічної адміністрації; адміністративно-правові відносини; форми адміністративного права; тлумачення норм адміністративного права; методи адміністративного права; процедури реалізації адміністративно-правових норм [5, с. 87-97]. На думку Х.П. Ярмачі, структурними елементами механізму адміністративно-правового регулювання є норми адміністративного права, адміністративно-правові відносини, акти тлумачення норм адміністративного права і акти реалізації адміністративно-правових норм [7, с. 438].

Отже, у контексті представленої в роботі проблематики, до ключових елементів адміністративно-правового механізму регулю-

вання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері доцільно віднести наступні: 1) норми адміністративного права; 2) адміністративно-правові відносини; 3) юридичний факт, 4) акти тлумачення норм права; 5) акти реалізації норм права; 6) правову свідомість та правову культуру.

Розглядаючи перший елемент представленого механізму можна зазначити, що норма права – це загальнообов'язкове формально визначене правило поведінки, що регулює суспільні відносини, яке охороняється і забезпечується державою.

Норми права як окремому явищу, зазначає В.В. Копєчиков, властиві і свої особливі риси: 1) норма права – це загальновизначене правило поведінки, яке формулюється державою і має загальнообов'язковий характер; 2) норма права – це формально визначене правило поведінки; 3) норма права – це правило поведінки загального характеру; 4) норма права – це правило поведінки, що набуває якостей нормативності та загальнообов'язковості в чітко встановленому порядку; 5) норма права – це правило, здійснення якого забезпечується державою [8].

Специфіка норм права напряму залежить від того, на які суспільні відносини спрямовано їх регулюючий вплив. У цьому контексті йдеться про норми адміністративної галузі права. Так, В.К. Колпаков зазначає, що адміністративно-правова норма – це обов'язкове правило поведінки, яке встановлене і охороняється державою, метою якого є регулювання суспільних відносин, що виникають, змінюються і припиняються у сфері державного управління [9, с. 62]. Досить розгорнутою є позиція В.В. Коваленка, який пише, що адміністративно-правова норма – це вид правової норми, за допомогою якої формуються, охороняються і захищаються публічні правовідносини, організується і забезпечується функціонування публічної адміністрації. До характерних ознак цієї категорії автор відносить: 1) це вид правової норми, а отже, їй притаманні всі ознаки останньої (загальнообов'язковість, формальна визначеність, забезпечення її виконання державними примусом та ін.); 2) вони спрямовані на реалізацію не приват-

ного, а публічного інтересу; 3) за їх допомогою забезпечується функціонування публічної адміністрації; 4) предмет їх регулювання становить широке коло суспільних відносин, що складаються в процесі публічного управління, надання адміністративних послуг, застосування заходів адміністративного примусу до фізичних та юридичних осіб, оскарження дій та рішень суб'єктів владних повноважень; 5) вони забезпечують реалізацію регулятивної та охоронної функції адміністративного та інших галузей права в багатьох сферах суспільного життя (економіка, освіта, будівництво, охорона здоров'я, внутрішні справи та ін.); 6) вони є головним інструментом реалізації методу адміністративного права, тобто в них закріплюються приписи, заборони та дозволи, що використовуються публічною адміністрацією для регулювання суспільних відносин; 7) вони не систематизовані, а містяться в різних за юридичною силою нормативно-правових актах: законах, підзаконних нормативно-правових актах публічної адміністрації, у тому числі органів місцевого самоврядування; 8) серед джерел адміністративно-правових норм домінують акти одностороннього волевиявлення (укази, розпорядження, накази) [10, с.130].

Таким чином, можна зазначити, що норма адміністративного права є ключовим елементом адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері. Норма права встановлює чіткі критерії та процедури, які, в обов'язковому плані – банки, регулятори та інші залучені сторони, повинні дотримуватися в процесі управління зазначеними активами. А саме, норма адміністративного права в цьому контексті включає положення, що регулюють різні аспекти діяльності банків щодо управління непрацюючими (проблемними) активами. А їх важливим аспектом є спрямованість на забезпечення, у першу чергу, прозорості та, по-друге, відкритості процесів управління. Саме вони встановлюють вимоги щодо розкриття інформації, яка дозволяє інвесторам та вкладникам, іншим зацікавленим сторонам своєчасно отримувати актуальні

дані про фінансовий стан банків та їхню здатність управляти непрацюючими (проблемними) активами.

Другим елементом досліджуваного механізму є адміністративно-правові відносини. С.Г. Стеценко зазначає, що адміністративно-правові відносини – це результат впливу адміністративно-правових норм на поведінку суб'єктів адміністративного права, внаслідок якого між ними виникають правові зв'язки [11, с.159]. Науковець зазначає, що їх важливість полягає в тому, що саме в адміністративно-правових відносинах проявляється вся складність і комплексність адміністративного права. Разом із тим автор виділяє наступні характерні особливості вказаного поняття: по-перше, одна зі сторін обов'язково виступає від імені держави (орган державного управління, посадова особа, громадська організація, наділена державно-владними повноваженнями). Вказана сторона офіційно представляє державу в адміністративно-правових відносинах, чим реалізує публічний інтерес. У вказаних відносинах втілюється в життя державна політика, державна ідеологія. По-друге, переважно нерівноправність сторін (відносини відбуваються за принципом «влада – підпорядкування»). По-третє, можуть виникати без згоди (бажання) іншої сторони. По-четверте, виниклі суперечки можуть вирішуватись як в адміністративному, так і в судовому порядку .

Таким чином, можна констатувати, що адміністративно-правові відносини – це врегульовані нормами адміністративної галузі права суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації діяльності, спрямованої на управління непрацюючими (проблемними) активами.

Третім елементом адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері є юридичний факт.

Так, В.А. Андропова вказує, що юридичні факти – це та зона дії права, де правові норми стикаються з життям, з конкретною дійсністю. Отже, юридичні факти дозволяють вивести правовідношення в площину проблематики фактичних відносин, показати зв'язок вивчення правових відносин із

соціологією, теорією управління та іншими суспільними науками [12, с.150].

На переконання М.В. Цвіка, юридичні факти – це конкретні життєві обставини, з якими норми права пов'язують виникнення, припинення або зміну правових відносин. Юридичні факти є необхідними умовами для виникнення правовідносин і характеризуються такими ознаками: знаходять свій вияв у зовнішніх обставинах або подіях матеріального світу і пов'язані з їх наявністю або відсутністю; прямо або опосередковано передбачені нормами права; викликають передбачені законом юридичні наслідки. Юридичні факти в правовій системі з'єднують норми права з реальними суспільними відносинами. За їх допомогою життєві обставини набувають юридичного значення і, таким чином, впливають на соціальні процеси і явища, направляючи їх у необхідне русло [13, с.345-347].

Таким чином, юридичний факт як елемент адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері представляє собою обставину або дію/подію, з настанням якої пов'язується виникнення, зміна, припинення адміністративних правовідносин. Крім того, юридичні факти виступають основою для застосування адміністративно-правових норм, які спрямовані на управління та регулювання непрацюючими (проблемними) активами в банківській сфері.

Пропонуємо виділяти три групи юридичних фактів: по-перше, факти, які обумовлюють виникнення адміністративних правовідносин; по-друге, факти, що змінюють чинні адміністративні правовідносини; по-третє, факти, які припиняють чинні адміністративні правовідносини.

У той же час роль юридичних фактів полягає в тому, що вони фактично «запускають» механізм адміністративного реагування. Наприклад, наявність проблемних активів може стати підставою для проведення аудиту або застосування санкцій. Окрім того, вони встановлюють підстави для регулювання відносин між банками та іншими регуляторними органами, зокрема Національним банком України. Вони також дозволяють забезпечити правопорядок у

банківській сфері, стимулюючи банки до виконання законодавчих вимог [14].

Наступним, четвертим, елементом є акти тлумачення та акти реалізації норм права. Під актом тлумачення норм права слід розуміти забезпечене з боку держави аргументоване формально-обов'язкове волевиявлення органів публічної влади (їх посадових і службових осіб), що здійснює інформаційний вплив на свідомість праводієдатних суб'єктів права шляхом роз'яснення змісту норм права і приписів ненормативного характеру або окремих їх фрагментів, а в єдності з нормативно-правовим або правозастосовним актами також опосередкований регулятивний та/або охоронний вплив на їх поведінку, спричиняє юридичні наслідки і сприяє утвердженню принципу правої визначеності [15].

Необхідність тлумачення норм права на практиці обумовлена причинами, основними з яких є: а) невідповідність юридичних норм фактичним умовам життя; б) юридичні норми можуть містити спеціальні правові поняття, визначення, які мають багатозначний характер; в) у нормах права має місце використання оціночних понять, що виражають лише соціальне значення тих чи інших явищ; г) нерідко зустрічаються нечіткість, недбалість, недогляд правотворчих органів при оформленні своїх думок у нормах права; д) необхідність тлумачення норм права іноді випливає із змісту самого нормативного акта [16].

У свою чергу, акт застосування права «являє собою результат специфічної юридичної діяльності уповноважених на те державних органів, посадових осіб, виступає закономірним підсумком розумових і організаційних операцій, спрямованих на підготовку й прийняття рішення щодо конкретної справи, з урахуванням усіх фактичних обставин і вимог чинного законодавства. Він може проявлятися у вигляді усного акта, акта-дії та акта-документа. Останній є найбільш розповсюдженим і важливим з точки зору забезпечення законності, підконтрольності, єдності правозастосовної діяльності на всій території держави. Правозастосовний акт повинен бути досконалим з точки зору його форми й змісту, його структурним елемен-

там мають бути притаманні риси узгодженості, всебічності й повноти [17, с. 416].

І останній, п'ятий, елемент, якому доцільно приділити увагу, – правова свідомість та правова культура.

Взагалі, «правосвідомість – сукупність поглядів, ідей, які відображають ставлення окремих людей, соціальних груп до права, законності, правосуддя, їхнє уявлення про те, що є правомірним чи неправомірним» [18, с. 220]. І.В. Ряшко вказує, що необхідною передумовою виникнення правосвідомості є знання про право. Без цих знань у свідомості індивіда не можуть з'явитися поняття, погляди або уявлення про право.

Загально відомо, що правосвідомість неможлива без знань про існуюче право. Теоретичне положення є важливим для формування як правової свідомості, так і правової культури суспільства. У свою чергу, правосвідомість є складним структурним утворенням, що об'єднує правосвідомість суспільства загалом та соціальних груп та індивідів. Натомість у цьому утворенні тісно переплітаються правова ідеологія та соціальна психологія; також воно має гносеологічні, регулюючі, моделюючі та прогностичні властивості. Аналізуючи саме правосвідомість, слід зазначити, що вона є багаторівневою системою, яка, у свою чергу, включає велику кількість елементів, що утворюють складну структуру.

Під правовою культурою розуміють якісний стан правового життя суспільства, який характеризується досягнутим рівнем розвитку правової системи — станом та рівнем правової свідомості, юридичної науки, системи законодавства, правозастосовної практики, законності і правопорядку, правової освіти, а також ступенем гарантованості основних прав і свобод людини [19, с.246-247].

Правова культура складається з таких найбільших правових утворень, як: 1) система правових норм як особливих правил поведінки, які зовні відображені в системі нормативно-правових актів та актів індивідуального регулювання; 2) сукупність правовідносин, тобто суспільних відносин, які врегульовані за допомогою правових норм та, у свою чергу, складаються з юридичних

прав і обов'язків; 3) сукупність суб'єктів права (фізичних, включаючи посадових осіб, державних та інших організацій, соціальних груп та соціальних спільностей); 4) правосвідомість — система духовного відображення правової дійсності; 5) режим законності і правопорядку — це стан фактичної впорядкованості суспільних відносин, врегульованих за допомогою норм права.

Правова свідомість, як і правова культура, є елементами адміністративно-правового механізму регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері та важливими складовими, що забезпечують ефективно та справедливо управління, проте і нагляд за банківськими активами.

Висновки

Резюмуючи результати дослідження, варто підкреслити, що ідентифіковані елементи утворюють цілісну архітектуру адміністративно-правового регулювання непрацюючих активів. Саме їх системна взаємодія дозволяє розкрити глибинний зміст цього механізму та забезпечує практичне підґрунтя для мінімізації банківських ризиків і підвищення якості управління проблемною заборгованістю.

Крім того, зазначимо, що окреслені складники найбільш повно детермінують змістовне наповнення адміністративно-правового регулювання проблемних активів, які у своїй сукупності формують дієвий правовий режим, спрямований на превенцію фінансових загроз та оптимізацію процесів оздоровлення банківських портфелів.

У свою чергу, узагальнення викладеного матеріалу дозволяє констатувати, що розглянута сукупність елементів є базисом адміністративно-правового механізму у сфері NPL. Їх поєднання не лише вичерпно характеризує сутність регулятивного впливу, а й виступає функціональним інструментарієм для стабілізації банківського сектору через ефективну роботу з обтяжливими активами.

Отже, вище зазначені елементи складають логіко-змістовну основу механізму регулювання непрацюючих активів. Їх синергія в межах адміністративно-правового поля забезпечує комплексний підхід до управління

ризиками, що є критично важливим для забезпечення фінансової стійкості банківських установ.

Література

1. Дудинець Л. А. Вплив проблемних активів на стабільність функціонування банківських установ. Регіональна економіка. 2011. №2(60). С. 115-121.
2. Крук С. І. Методологія побудови інституційних механізмів державного управління у сфері національної безпеки. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2018. Т. 29 (68). № 6. С. 8–11.
3. Оніщенко Н.М. Правова система: проблеми теорії: Монографія. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 352 с.
4. Радченко О. В. Категорія «механізм» у системі державного управління // Державне управління та місцеве самоврядування: збірник наукових праць: у 2 ч. (за заг. ред. Г. І. Мостового, Г. С. Одінцової). Х., 2001. Вип. 2. С. 10.
5. Альфьоров С.М. Адміністративне право: загальна частина. Навчальний посібник / С.М. Альфьоров // ЦНА. 2019. 216 с.
6. Бузунов Р.А. Адміністративно-правове регулювання кредитно-модульної системи організації навчання процесу (в ВНЗ системи МВС): дисертація / Р.А. Бузунов // Ірпінь: Донецький юридичний інститут Луганського державного університету внутрішніх справ. 2007. 228 с.
7. Ярмачі Х. П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Х. П. Ярмачі. Х., 2006. 438 с.
8. Загальна теорія держави і права: Навчальний посібник / За ред. В.В.Копейчикова. К.: Юрінком, 1997. 320 с.
9. Інфляція залишатиметься помірною, а економіка надалі відновлюватиметься у 2024–2026 роках – Інфляційний звіт НБУ / Офіційний веб-сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiya-zalishatimetsya-pomirnoyu-a-ekonomika-nadali-vidnovlyuvatimetsya-u-20242026-rokah--inflyatsiyiniy-zvit-nbu>
10. Курс адміністративного права України: підручник / В.К.Колпаков, О.В.Кузьменко, І.Д.Пастух, В.Д.Сущенко [та ін.] / за ред. В.В.Коваленка. К.: Юрінком Інтер, 2012. 808 с.
11. Стеценко С. Г. / Адміністративне право України Навчальний посібник-К Атіка, 2007 624 с
12. Стратегія Національного банку України «Фінансова фортеця України» від 23.05.2023 URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU.pdf?v=7
13. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін.; За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2002. 432 с.
14. Данченко В. Адміністративно-правовий механізм регулювання непрацюючих (проблемних) активів у банківській сфері: поняття та структура. Правові новели. 2023. № 21. Том 2. С. 132-136.
15. Сердюк І. А. Акт тлумачення норм права: поняття та особливості. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 3. С. 79-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2016_3_13
16. Донченко О. І. Особливості правозастосування як форми реалізації норм права / О. І. Донченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2014. Вип. 11(1). С. 40-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_11%281%29_14
17. Гусаров С. М. Правозастосування в Україні : монографія. Харків : Золота миля, 2015. 416 с.
18. Юридичні терміни: тлумачний словник / В. Г. Гончаренко, П. П. Андрушко, Т.П. Базова та ін.; за ред. В. Г. Гончаренка. 2-ге вид., стереотипне. К.: Либідь, 2004. 320 с.
19. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін.; За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2002. 432 с.

SUMMARY

The article reveals the theoretical and methodological foundations of administrative and legal regulation of non-performing loans (NPLs) in the banking sector of Ukraine. It defines the administrative and legal mechanism for regulating non-performing (distressed) assets in the banking sphere, which, in turn, acts as one of the primary tools for ensuring the proper functioning of the state's financial system.

The study examines the «mechanism» in a legal sense as a system of legal instruments and means aimed at regulating social relations to ensure legality, law and order, and the protection of the rights and freedoms of legal subjects.

Particular attention is paid to the study of the administrative and legal mechanism for regulating non-performing loans (NPLs) in the banking sector. It is defined as a comprehensive system that includes subjects (the NBU, the banking system), regulatory framework (Laws, NBU Resolutions, No. 97, etc.), instruments (monitoring, classification, restructuring), and

supervisory measures aimed at stabilizing the financial system.

In the context of the issues presented in the work, it is advisable to classify the following as key elements of the administrative and legal mechanism for regulating non-performing assets in the banking sphere: 1) norms of administrative law; 2) administrative-legal relations; 3) legal facts; 4) acts of interpretation of legal norms; 5) acts of implementation of legal norms; 6) legal consciousness and legal culture.

It is noted that distressed assets are formed in accordance with active banking operations, which include: lending, acquisition of securities, leasing, factoring, and other operations aimed at using, firstly, own and, secondly, attracted assets to generate profit and support operations.

Keywords: non-performing loans (NPLs), administrative and legal regulation, administrative and legal mechanism, regulatory acts, administrative and legal means, banking sphere, administrative and legal norm, banking sector.